

Opozorilo: Neuradno prečiščeno besedilo predpisa predstavlja zgolj informativni delovni pripomoček, glede katerega organ ne jamči odškodninsko ali kako drugače.

Neuradno prečiščeno besedilo Zakona o zdravstvenih ukrepih pri uresničevanju pravice do svobodnega odločanja o rojstvu otrok obsega:

- Zakon o zdravstvenih ukrepih pri uresničevanju pravice do svobodnega odločanja o rojstvu otrok (Uradni list SRS, št. 11/77 z dne 19. 5. 1977),
- Zakon o spremembah zakona o zdravstvenih ukrepih pri uresničevanju pravice do svobodnega odločanja o rojstvu otrok (Uradni list SRS, št. 42/86 z dne 7. 11. 1986),
- Zakon o zdravljenju neplodnosti in postopkih oploditve z biomedicinsko pomočjo – ZZNPOB (Uradni list RS, št. 70/00 z dne 8. 8. 2000).

ZAKON

o zdravstvenih ukrepih pri uresničevanju pravice do svobodnega odločanja o rojstvu otrok

(neuradno prečiščeno besedilo št. 2)

I. SKUPNE DOLOČBE

1. člen

Človek ima pravico, da svobodno odloča o rojstvu otrok. Ženski in moškemu morajo biti dostopne vse možnosti, s katerimi se jima v okviru zdravstvenega varstva pomaga uresničiti to pravico.

Ta zakon določa zdravstvene ukrepe pri uresničevanju te pravice in njene omejitve iz zdravstvenih razlogov.

2. člen

Pravica do svobodnega odločanja o rojstvu otrok obsega tudi pravico do pouka, svetovanja in seznanjanja s postopkom, potekom in posledicami uporabe sodobnih načinov in sredstev za uravnavanje rojstev.

Zdravstvene organizacije ter zdravstveni, socialni in drugi strokovni delavci, ki sodelujejo pri uresničevanju pravice iz prejšnjega odstavka, so dolžni storiti vse potrebno, da lahko ženska in moški to pravico uresničujeta.

3. člen

Zdravstveni ukrepi, s katerimi se po tem zakonu uravnava rojstvo otrok, so preprečevanje zanositve, umetna prekinitve nosečnosti in ugotavljanje ter zdravljenje zmanjšane plodnosti.

4. člen

Zdravstveni, socialni in drugi delavci so v postopkih po tem zakonu dolžni varovati poklicno skrivnost.

5. člen

Zdravstvena organizacija, ki opravi sterilizacijo ali umetno prekinitvev nosečnosti, dokonča začeto prekinitvev nosečnosti ali opravi umetno osemenitev, mora to v tridesetih dne prijavit organu, ki vodi zdravstveno statistiko.

II. PREPREČEVANJE ZANOSITVE

6. člen

Ženska in moški imata pravico do nasveta, kako lahko preprečita zanositev.

Preprečevanje zanositve je začasno (kontracepcija) ali stalno (sterilizacija).

7. člen

Ženska in moški imata pravico, da jima zdravnik svetuje ali predpiše zanj najboljš primerno sredstvo za začasno preprečevanje zanositve.

8. člen

Sterilizacija je medicinski poseg za stalno preprečitev zanositve; opravlja se v skladu z določbami tega zakona.

9. člen

Sterilizacija se lahko opravi samo na zahtevo osebe, ki naj bi bila sterilizirana, če ta zakon ne določa drugače.

10. člen

Sterilizacija se ne sme opraviti osebi, ki še ni dopolnila 35 let, in osebi, ki je nerazsodna.

Ne glede na določbo prejšnjega odstavka se sterilizacija lahko opravi, če je potrebna iz zdravstvenih razlogov.

11. člen

V primeru iz drugega odstavka prejšnjega člena zahtevajo sterilizacijo za osebo, ki je nerazsodna, starši oziroma skrbnik s soglasjem pristojnega organa občinske skupnosti socialnega skrbstva.

Razsodna mladoletna oseba zahteva sterilizacijo sama, komisija, ki odloči o sterilizaciji, pa si mora o tem priskrbeti mnenje njenih staršev oziroma skrbnika, razen če je taka oseba pridobila popolno poslovno sposobnost.

12. člen

Šteje se, da zahteva za sterilizacijo vsebuje tudi privolitev za poseg po predpisih o zdravstvenem varstvu. To velja tudi v primeru, če je sterilizacijo zahtevala mladoletna razsodna oseba, kot tudi v primeru, če je sterilizacijo zahtevala polnoletna oseba, ki ji je odvzeta poslovna sposobnost, je pa razsodna.

13. člen

Zahteva za sterilizacijo se vloži pri komisiji prve stopnje za umetno prekinitev nosečnosti.

14. člen

O zahtevi odloči komisija potem, ko seznaniti tistega, ki sterilizacijo zahteva, z njenim pomenom in posledicami.

15. člen

Če komisija prve stopnje za umetno prekinitev nosečnosti zavrne zahtevo za sterilizacijo, lahko oseba, ki zahteva sterilizacijo, predlaga, da o njeni zahtevi odloči komisija druge stopnje za umetno prekinitev nosečnosti.

16. člen

Sterilizacija se opravi šele, ko poteče šest mesecev od njene dovolitve, razen v primerih, ko je sterilizacija potrebna iz zdravstvenih razlogov.

Sterilizacija se lahko opravi v splošnih, specialnih in kliničnih bolnišnicah, ki imajo organizirano ginekološko-porodniško ali kirurško službo, in v drugih zdravstvenih organizacijah, ki jih za to posebej pooblasti Republiški komite za zdravstveno in socialno varstvo.

III. UMETNA PREKINITEV NOSEČNOSTI

17. člen

Umetna prekinitev nosečnosti je medicinski poseg, ki se opravi na zahtevo nosečnice, če nosečnost ne traja več kot deset tednov.

18. člen

Umetna prekinitev nosečnosti, ki traja več kot deset tednov, se lahko opravi na zahtevo nosečnice le, če je nevarnost posega za življenje in zdravje nosečnice ter za njena

bodoča materinstva manjša od nevarnosti, ki grozi nosečnici ali otroku zaradi nadaljevanja nosečnosti in zaradi poroda.

19. člen

Postopek za umetno prekinitev nosečnosti po desetem tednu nosečnosti vodijo in o zahtevi nosečnice odločajo komisije prve in druge stopnje za umetno prekinitev nosečnosti (v nadaljnjem besedilu: komisija prve stopnje oziroma komisija druge stopnje).

Postopek pred komisijami je hiter.

20. člen

Komisijo prve stopnje sestavljajo socialni delavec in dva zdravnika. Eden od zdravnikov mora biti specialist za ženske bolezni in porodništvo; ta je tudi predsednik komisije.

Komisijo druge stopnje sestavljajo socialni delavec in trije zdravniki ustreznih specialnosti, od katerih je predsednik komisije specialist za ženske bolezni in porodništvo.

Člani komisije prve in druge stopnje imajo namestnike.

21. člen

Komisije prve stopnje se ustanovijo za območje ene ali več občin glede na območje zdravstvene organizacije, ki opravlja umetno prekinitev nosečnosti.

Komisije prve stopnje ustanovi ter imenuje njihove člane in namestnike regionalna zdravstvena skupnost potem, ko je dobila mnenje pristojnega organa občinskih skupnosti socialnega skrbstva.

Komisije druge stopnje se ustanovijo za širša območja; ustanovi jih ter imenuje njihove člane in namestnike Zdravstvena skupnost Slovenije potem, ko je dobila mnenje pristojnega organa Skupnosti socialnega skrbstva Slovenije.

22. člen

Postopek za umetno prekinitev nosečnosti se začne na zahtevo nosečnice. Za nosečnico, ki je nerazsodna, zahtevajo umetno prekinitev nosečnosti njeni starši oziroma skrbnik.

Če zahteva umetno prekinitev nosečnosti mladoletna nosečnica, praviloma obvesti zdravstvena organizacija, ki opravlja umetno prekinitev nosečnosti, o posegu starše oziroma skrbnika, razen če je nosečnica pred polnoletnostjo pridobila popolno poslovno sposobnost.

23. člen

Šteje se, da zahteva za umetno prekinitev nosečnosti vsebuje tudi privolitev za poseg po predpisih o zdravstvenem varstvu. To velja tudi v primeru, če je umetno prekinitev nosečnosti zahtevala mladoletna razsodna nosečnica, kot tudi v primeru, če je prekinitev

nosečnosti zahtevala polnoletna nosečnica, ki ji je odvzeta poslovna sposobnost, je pa razsodna.

24. člen

Ženska, pri kateri nosečnost ne traja več kot deset tednov, vloži zahtevo za umetno prekinitev nosečnosti skupaj z izvidom o trajanju nosečnosti in z drugimi medicinskimi izvidi zdravstveni organizaciji, ki opravlja umetno prekinitev nosečnosti.

Če je iz izvidov iz prejšnjega odstavka razvidno, da so dani zdravstveni razlogi zoper umetno prekinitev nosečnosti, mora zdravstvena organizacija nosečnico napotiti h komisiji prve stopnje.

25. člen

Zahtevo ženske, pri kateri nosečnost traja več kot deset tednov, obravnava komisija prve stopnje.

Če komisija meni, da za umetno prekinitev nosečnosti niso izpolnjeni pogoji po 18. členu tega zakona, zavrne zahtevo za umetno prekinitev nosečnosti. V tem primeru lahko nosečnica predlaga, da o njeni zahtevi odloči komisija druge stopnje. Ta mora o tem odločiti v sedmih dneh.

26. člen

Če komisija prve oziroma druge stopnje dovoli umetno prekinitev nosečnosti, napoti nosečnico z vso dokumentacijo v zdravstveno organizacijo, ki opravlja umetno prekinitev nosečnosti.

27. člen

Za dokončanje začete prekinitve nosečnosti ni potrebno dovoljenje komisije prve oziroma druge stopnje.

28. člen

Umetna prekinitev nosečnosti se opravi v zdravstvenih organizacijah iz drugega odstavka 16. člena tega zakona; v njih se praviloma opravi tudi dokončanje začete prekinitve nosečnosti.

29. člen

Če nastane pri dokončanju začete prekinitve nosečnosti sum, da gre za kaznivo dejanje, je zdravstvena organizacija, v kateri je bila dokončana začeta prekinitev nosečnosti, dolžna to takoj naznaniti pristojnemu organu.

30. člen

Zdravstveni delavci ter zdravstvene organizacije in socialni delavci seznanjajo nosečnice s postopkom, potekom in posledicami umetne prekinitve nosečnosti ter z metodami in sredstvi za preprečevanje nosečnosti.

IV. UGOTAVLJANJE IN ZDRAVLJENJE ZMANJŠANE PLODNOSTI

31. člen
(prenehal veljati)

32. člen
(prenehal veljati)

33. člen
(prenehal veljati)

34. člen
(prenehal veljati)

35. člen
(prenehal veljati)

36. člen
(prenehal veljati)

37. člen
(prenehal veljati)

38. člen

Ženska, ki je bila umetno oplojena, ne more uveljaviti zoper zdravstveno organizacijo, ki je opravila osemenitev, odškodninskega zahtevka, če z umetno osemenitvijo spočet otrok nima zaželjenih ali pričakovanih lastnosti.

V. KAZENSKE DOLOČBE

39. člen

Z denarno kaznijo najmanj 50.000 dinarjev se kaznuje za prekršek zdravstvena organizacija:

1. ki opravi sterilizacijo v nasprotju z 10. ali 16. členom tega zakona ali opravi sterilizacijo brez odločitve komisije iz 14. oziroma 15. člena tega zakona;
2. ki opravi umetno prekinitve nosečnosti brez odločitve komisije iz 25. člena tega zakona, ali ne ravna po določbi drugega odstavka 24. člena tega zakona;
3. ki opusti prijavo iz 5. člena tega zakona;
4. ki opusti obveznost naznanitve iz 29. člena tega zakona;

5. ki opravi umetno osemenitev v nasprotju s 34. členom tega zakona.

Z denarno kaznijo najmanj 10.000 dinarjev se kaznuje tudi odgovorna oseba zdravstvene organizacije, ki stori prekršek iz prejšnjega odstavka.

**40. člen
(črtan)**

**41. člen
(črtan)**

**42. člen
(črtan)**

**43. člen
(črtan)**

**44. člen
(črtan)**

Zakon o zdravstvenih ukrepih pri uresničevanju pravice do svobodnega odločanja o rojstvu otrok (Uradni list SRS, št. 11/77) vsebuje naslednji končni določbi:

»VI. KONČNI DOLOČBI

45. člen

Z dnem, ko začne veljati ta zakon, se na območju SR Slovenije prenehajo uporabljati določbe 3. in 7. člena splošnega zakona o prekinitvi nosečnosti (Uradni list SFRJ, št. 20-299/69) ter določbe uredbe o pogojih in postopku za dovolitev splava (Uradni list FLRJ, št. 9-112/60) in navodila za izvrševanje uredbe o pogojih in postopku za dovolitev splava (Uradni list FLRJ, št. 62-681/60) iz 1. točke 4. člena zakona o pristojnosti republiških upravnih organov za izvrševanje pooblastil zveznih upravnih organov, ki prenehajo veljati z uveljavitvijo amandmajev od XX do XLII k ustavi SFRJ, o pristojnosti Ustavnega sodišča SR Slovenije in podaljšanju veljavnosti nekaterih zveznih predpisov (Uradni list SRS, št. 24-159/71).

46. člen

Ta zakon začne veljati 1. julija 1977.«.

Zakon o spremembah zakona o zdravstvenih ukrepih pri uresničevanju pravice do svobodnega odločanja o rojstvu otrok (Uradni list SRS, št. 42/86) vsebuje naslednjo končno določbo:

»3. člen

Ta zakon začne veljati osmi dan po objavi v Uradnem listu SRS.«.

Zakon o zdravljenju neplodnosti in postopkih oploditve z biomedicinsko pomočjo – ZZNPOB (Uradni list RS, št. [70/00](#)) vsebuje naslednjo končno določbo:

»48. člen

Ta zakon začne veljati trideseti dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije.«.